

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

www.vaeie.eu

Values and Attitudes Education for Inclusive Europe

2019-1-BE02-KA201-060238

Topic	VRIJHEID, VRIJHEID VAN RELIGIE
Afbeeldingen	<div data-bbox="609 850 1133 1455" data-label="Image"> </div> <p data-bbox="269 1499 1507 1667">Religieuze symbolen van links naar rechts, van boven naar beneden: christendom, islam, hindoeïsme, boeddhisme, jodendom, bahá'í-geloof, Eckankar, sikhisme, jaïnisme, wicca, unitair universalisme, shintoïsme, taoïsme, Thelema, Tenrikyo en zoroastrisme</p> <p data-bbox="425 1682 1382 1759">By Pass a Method - Eigen werk, CC BY-SA 3.0, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=25255735</p>
Titel	VRIJHEID VAN RELIGIE IN DE EUROPESE UNIE

<p>Details</p>	<p>Doel</p> <p>Deze les is bedoeld om leerlingen te informeren over de wettelijke bepalingen van de EU met betrekking tot de vrijheid van godsdienst en om een houding van wederzijds begrip en religieuze tolerantie aan te moedigen.</p> <p>Doelstellingen</p> <p>Aan het einde van de les kunnen de leerlingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de wettelijke bepalingen van de EU met betrekking tot de vrijheid van godsdienst interpreteren; • de rol van godsdienstvrijheid in democratische samenlevingen begrijpen; ▪ zichzelf een houding van respect, begrip en tolerantie aankweken ten opzichte van de religieuze overtuigingen en gebruiken van anderen, aangezien vrijheid van godsdienst een fundamenteel mensenrecht is in de EU; <p>Relevante Woordenschat:</p> <p>Vrijheid van godsdienst, geloof, spiritualiteit, secularisme, mensenrechten, Europese verdragen</p>
<p>Hoe deze les gebruiken?</p>	<p>Activiteiten</p> <p>1) Voorbereiding</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voorafgaand aan de les kan de leerkracht voor elke leerling werkbladen voorbereiden, met de citaten en lege ruimten voor opmerkingen. • Aan het begin van de les presenteert de leerkracht het thema, de leerdoelen en hoe de doelen worden nagestreefd en bereikt. • Presenteer het materiaal en de webbronnen, instrueer de leerlingen hoe ze deze moeten gebruiken. • Stel de belangrijkste leermethoden voor: studeren op werkbladen, verkenning van media en e-learningbronnen, uitleg, discussies. <p>2) Leeractiviteiten</p>

- De leerlingen bekijken de afbeeldingen en identificeren welke religies of spirituele bewegingen de afbeeldingen vertegenwoordigen.
- De leerlingen lezen de citaten voor en geven commentaar op de betekenis van de woorden.
- De leerlingen lezen de tekst van VAEIE Module Freedom, 2.4 Wettelijke evolutie - als dat het geval is - in EU-wetten en nationale wetten (met uittreksels paragrafen).
- De leerkrachten en de leerlingen ontdekken samen enkele belangrijke attitudes die nodig zijn voor een harmonieuze en vruchtbare dialoog tussen alle leden van de samenleving, ongeacht hun spirituele overtuigingen of ze al dan niet tot een religie behoren.

3) Zorgen voor vastzetting en kennisoverdracht

- De leerkracht stelt de leerlingen voor zich verder te verdiepen in het onderwerp Vrijheid van godsdienst en geschikte leesbronnen aan te bevelen .

Materiaal

1) Afbeeldingen en citaten (leerstimulans)

- Bekijk en becommentarieer de volgende afbeeldingen:

[St. James Church](#) - Own work, Christmas Eve 2004, St. James' Church (Episcopal), New York City

Uit Zakaryaamr in de Engelstalige Wikipedia, CC BY-SA 3.0,
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=6949467>

Van Steven Gerner - Flickr: Holi / Festival of Colors 2013, CC BY-SA 2.0,
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=29394145>

- Lees en becommentarieer de volgende citaten (uit Wikiquote - Vrijheid van meningsuiting: https://en.wikiquote.org/wiki/Freedom_of_speech):

“Toen wij, Constantijn en Licinius, keizers, een onderhoud hadden in Milaan en samen beraadslaagden over het welzijn en de veiligheid van het gemenebest, leek het ons dat, onder de dingen die de mensheid in het algemeen ten goede komen, de eerbied voor de goddelijkheid verdiende onze eerste en voornaamste aandacht, en dat het gepast was dat de christenen en alle anderen de vrijheid zouden hebben om die vorm van religie te volgen die voor elk van hen het beste leek; [...] En we dachten dat het passend was om zo speciaal te zijn in de dingen die aan uw zorg zijn toevertrouwd, opdat u zou begrijpen dat de toegeeflijkheid die we de christenen op het gebied van religie hebben verleend, ruimschoots en onvoorwaardelijk is, en tegelijkertijd beseffen dat de open en vrije uitoefening van hun respectieve religies is toegestaan aan alle anderen, evenals aan de christenen. Want het past bij de welgeordende staat en de rust van onze tijd dat het ieder individu wordt toegestaan, naar zijn eigen keuze, de Godheid te aanbidden, en we zijn van plan om niets af te wijken van de eer die aan welke religie of zijn aanhangers dan ook toekomt.”

Constantijn de Grote, Edict van Milaan uitgeroepen tot religieuze tolerantie in het Romeinse Rijk, uitgevaardigd door Constantijn en Licinius - Zoals vertaald in *The Ante-Nicene Fathers* (1886) onder redactie van Alexander Roberts en James Donaldson, Vol. 7, p. 320

“Ik ben voor vrijheid van godsdienst en tegen alle manoeuvres om een juridische overwicht van de ene sekte over de andere te bewerkstelligen, voor persvrijheid en tegen alle schendingen van de Grondwet om de klachten of kritiek met geweld de mond te snoeren en niet met reden of onrechtvaardig, van onze burgers tegen het gedrag van hun agenten.”

Thomas Jefferson, in een brief aan Elbridge Gerry (26 januari 1799); in *The Writings of Thomas Jefferson, Memorial Edition (ME)* (Lipscomb en Bergh, redacteuren), 20 Vols., Washington, D.C., 1903-04, Vol. 10, p. 78

“De behoefte van het moment is niet één religie, maar wederzijds respect en tolerantie van de toegewijden van de verschillende religies. We willen niet het

dode niveau bereiken, maar eenheid in verscheidenheid. Elke poging om tradities, effecten van erfelijkheid, klimaat en andere omgevingen uit te roeien, is niet alleen gedoemd te mislukken, maar is heiligschennis. De ziel van religies is één, maar is ingepakt in een veelheid aan vormen. Dat laatste zal tot het einde der tijden blijven bestaan.”

Mahatma Gandhi, zoals geciteerd in Madhya Pradesh (India), Goel, S.R., Niyogi, M.B. (1998). Door de tijd gerechtvaardigd: het rapport van het Niyogi-comité over christelijke missionaire activiteiten. ISBN 9789385485121 (citing Religious Liberty, pp. 267-268: Bates.) PART III CHAPTER I. – RELIGIOUS LIBERTY IN OTHER COUNTRIES

“Als gelovigen het gevoel hebben dat hun geloof wordt gebagatelliseerd en dat hun ware zelf in gevaar wordt gebracht door een samenleving die geen speciaal belang hecht aan religieuze imperatieven, is hun probleem niet dat secularisten antidemocratisch zijn, maar dat democratie anti-absolutistisch is.”

Ellen Willis, "Freedom from Religion," The Nation (19 February 2001)

2) Leesmateriaal (leermiddelen)

- <https://vaeie.eu/ecourses/enrol/index.php?id=11>, VAEIE Module „Freedom”
- <https://vaeie.eu/ecourses/mod/page/view.php?id=175>, VAEIE Module „Freedom”, 2.4 Legislative evolution - if it is the case - in EU laws and national laws (with extracts paragraphs)
- https://en.wikipedia.org/wiki/Freedom_of_religion#Early_laws_and_legal_guarantees_for_religious_freedom, Early laws and legal guarantees for religious freedom in Europe
- <https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights>, Universal Declaration of Human Rights, Art.18 (right to freedom of thought, conscience and religion)
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:12012P/TXT>, EU Charter of Fundamental Rights, Art. 10 (Freedom of thought, conscience and religion)

	3) Werkbladen, krijt of markeerders, whiteboard, notebooks and smartphones, optioneel: smart board or projector
Categorie	Keuze uit klassikaal onderwijs, online of e-learning
Doelgroep	14-18 jarige secundair onderwijs leerlingen
Verwante school vakken:	Engels, ethiek, burgerschapseducatie, Europese studies, Engels als tweede taal, menswetenschappen

This publication has been created with the financial support of the European Union through the Erasmus+ Programme. It reflects only the author's view and the National Agency and the European Commission are not responsible for any use that may be made of the information it contains.